

Udsig: Det glædede mig i forrige Møde at høre, at den høitærede Indenrigsminister ikke, saavidt jeg forstod ham, holdt stærkt paa det sidste Stykke af Lovforslagets § 6, som jeg og en anden Landstingsmand have foreslaaet skal bortfalde, og at han, som det forekom mig, indrømmede, at det vel kunde være, at dette Stykke, saaledes som det nu er affattet, kan have Ulemper og derfor kunde ønskes rettet. Det forekommer mig derefter, at det vistnok vil være det Helbigste og Naturligste, om man ved denne Behandling udstemte det omtalte Stykke, hvorefter det da kan tages nærmere under Overveielse, om der virkelig skulde være nogen Anledning til, som den høitærede Indenrigsminister meente, at sætte noget Andet istedetfor det paagjældende Stykke; en saadan Overveielse vil jo kunne stee inden 3die Behandling. Men forøvrigt kan jeg ikke nægte, at jeg efter min Opfattelse ikke kan tillægge de Grunde, som af den høitærede Indenrigsminister bleve anførte mod, at det nævnte Stykke skulde bortfalde, nogen Vægt. Den høitærede Indenrigsminister bemærkede saaledes, at han troede, at jeg havde Urret i at mene, at det kun var aldeles undtagelsesviis, at Sager angaaende Færdselsret, Sager, under hvilke en Privatmand paastod en Færdselsret til en offentlig Veie, skulde kunne komme ind for Domstolene. Han meente, at dette dog maatte kunne blive Tilfældet, hvor en offentlig Veie afgav den eneste Afgang til en Privatmands Eiendom, og at han dog maatte have en Ret til at gjøre sin Interesse i at bevare Færdselen paa denne Veie gjældende ved Domstolene; men det er netop dette, som jeg ikke kan antage. Jeg kan paa ingen Maade indrømme, og jeg troer virkelig ikke, at det vil blive anerkjendt af nogen lovhindig Autoritet, at det skulde kunne være nogen Ret grund, paa hvilken man, uden at have nogensomhelst anden Retssadkomst, skulde kunne bygge en Klage til Domstolene, at man havde en saadan Interesse i en offentlig Veie, at dens Nedlæggelse eller Forandring vilde virke ødelæggende paa Ens

Eiendom og Interesser. Dette er efter min Formening et aldeles utilstrækkeligt Grundlag for at kunne gaae til Domstolene. Det er ogsaa ganske vist, at der, hvis det virkelig var Tilfældet, at man paa et saadant Grundlag kunde vente at opnaae Noget hos Domstolene, meget hyppigt vilde kunne komme Sager for Domstolene af denne Art, thi det gjælder jo om de allerfleste Veie, at man, hvis man uden Videre vilde nedlægge dem, derved paa det Allerdybeste vilde krænke en stor Mængde Folks Interesser. Dette gjælder jo i en saameget høiere Grad, jo mere en Veie er bestemt til almindelig Færdsel. Hvad vilde der s. Ex. stee, naar man uden Videre vilde nedlægge en af vore Hovedlandeveie uden at sørge for at sætte et andet Communicationsmiddel istedetfor? Da vilde ganske vist en stor Mængde Besidderes Interesser blive krænkede ganske overordentligt haardt, men jeg kunde dog albrig tænke mig en Proces mellem en Privatmand og Staten, under hvilken den Private ved Domstolene skulde kunne erholde Staten dømt til at vedligeholde en Hovedlandveie. Men hvad der i saa Henseende gjælder om den ene Art af offentlige Veie, gjælder ogsaa om den anden Art; det er det samme Princip, der maa gjøre sig gjældende med Hensyn til dem alle. Det er ganske rigtigt, at der ved Udskiftningen meget ofte er blevet udlagt Veie, ved hvilke Hensigten netop for en bestemt Gaards eller for flere Gaards Vedkommende har været den, at disse Gaarde skulde drage Nytte af den paagjældende Veie; men deraf mener jeg dog ikke, at man kan slutte, at saadanne Veies Uforanderlighed skulde kunne paastaaes ved Domstolene. Det forekommer mig tværtimod, at det følger ligefrem af den Lovbestemmelse, som jeg igaar tillod mig at citere, at de Vedkommende maae, som det i den Hæder, finde sig i, at slige Veie nedlægges efter Landvæsenkommissionens Kjendelse. Det er en Selvfølge, at det altid er forudsat, at man ikke nedlægger saadanne Veie uden at sætte andre Communicationsmidler istedet, men Tin-